

Eerder zitten bij decubitus

Veel rolstoelgebruikers hebben er helaas ervaring mee: decubitus rond de zitbeenderen kan lange bedrust nodig maken. Bij Rijndam Revalidatie wilde men onderzoeken of het mogelijk is om als onderdeel van de behandeling al eerder weer te zitten. *Zitten met decubitus op de tubers*, heet het ontwikkelde behandelprogramma.

Marika Bosman, ergotherapeut bij Rijndam, vertelt: 'We zien in de kliniek en polikliniek met regelmaat patiënten met zeer moeilijk behandelbare decubitus op de zitbeenderen. Ze kunnen niet meer zitten zonder doorzitwonden te ontwikkelen en zijn gedwongen veel - en soms zelfs continu - op bed te liggen. Heel erg belastend en beperkend, natuurlijk. Daarom hebben we een behandelprogramma ontwikkeld waarbij dwarslaesiepatiënten met decubitus op de zitbeenderen sneller en gecontroleerd kunnen zitten.'

Pilot

Voor de behandeling wordt een elektrische rolstoel van Permobil voorzien van een 'zithoudingmonitoringsysteem', Virtual Seating Coach genaamd. Hiermee kan de ergotherapeut via een online portal een zithoudingsprogramma invoeren en volgen of dit programma wordt nageleefd. De patiënt krijgt via een app een waarschuwing als hij of zij van houding moet veranderen en kan ook zien of de rolstoel in de voorgeschreven houding staat. Met dit systeem werd een pilot gedaan, waaraan vijf mensen met een dwarslaesie meededen. Het ging om mensen die een zogeheten zwaailap-operatie moesten

ondergaan. Bij die operatie wordt een decubituswond bedekt met gezond weefsel. Doorgaans is daarna zes weken bedrust nodig, maar nu werd al na circa vier weken begonnen met mobiliseren. Daarbij werd gestart met 'liggend zitten'.

Bewust

Eén van de patiënten die meedeed aan de pilot is Sharon van den Ende. Zij moest worden geopereerd omdat ze op het zitbeen een wond had die ondanks bedrust en behandeling niet wilde sluiten. Ze ver-

Sharon van den Ende: 'Het was lang goed gegaan, waardoor je er minder over nadenkt'

telt: 'Ik vond het interessant wat er uit de pilot zou komen en deed graag mee. De Virtual Seating Coach kon in mijn eigen rolstoel worden gezet, waardoor ik kon opbouwen in mijn eigen stoel. De opbouw van het zitten ging vlot en ik kon 27 dagen nadat we waren begonnen met mobiliseren weer terug naar mijn eigen huis. Heel prettig natuurlijk. Ik gebruik de Virtual Seating Coach nog steeds; de app herinnert me er geregeld aan dat ik moet ver zitten. Dat deed ik voorheen niet. Het was lang goed gegaan, waardoor je er minder over nadenkt. Doordat ik nu de app gebruik, blijf ik me bewust van de noodzaak tot ver zitten. Daarmee hoop ik natuurlijk decubitus in de toekomst te voorkomen.'

Nog niet op de markt

Ergotherapeut Marika Bosman: 'Uit de pilot blijkt dat het inderdaad mogelijk is om na een zwaailap-operatie twee weken eerder te beginnen met mobiliseren. Daarbij kon de opnameduur na de operatie met vijf dagen worden verkort. Op basis van deze resultaten is besloten dat we het behandelprogramma blijven toepassen en standaard na een operatie onderzoeken of al na vier weken gestart kan worden met zitten. Ook bij patiënten die gedurende hun revalidatie te maken hebben met decubitus wordt door het multidisciplinaire team beoordeeld of een deel van de dag gezeten kan worden.' De Virtual Seating Coach wordt ontwikkeld door Permobil en is nog niet op de markt. Op dit moment kunnen daarom alleen mensen die revalideren bij Rijndam gebruikmaken van het systeem. Het is onbekend wanneer de Virtual Seating Coach - of een vergelijkbaar systeem van een andere fabrikant van elektrische rolstoelen - wel algemeen beschikbaar is.